

BIBLIOGRAFIE

DYDYM ŚLEPY

Materiały bibliograficzne

I. WYDANIA I PRZEKŁADY DZIEŁ DYDYMA ŚLEPEGO*

1. *De Spiritu Sancto*, CPG 2544Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1033-1086.

L. Doutreleau: Paris 1992, Didyme l'Aveugle, *Traité du Saint-Esprit*, SCh 386.

Przekłady**:

angielski – M. DelCogliano – A. Radde-Gallwitz – L. Ayres: *On the Holy Spirit*, w: Athanasius the Great – Didymus the Blind, *Works on the Spirit*, Popular Patristics Series 43, Yonkers (New York) 2011.

francuski – L. Doutreleau: *Traité du Saint-Esprit*, jw.

hiszpański – C. Granado: *Tratado sobre el Espíritu Santo*, Biblioteca de Patristica 26, Madrid 1997.

niemiecki – H.J. Sieben: *De Spiritu Sancto – Über den Heiligen Geist*, FCh 78, Turnhout 2004.

nowogrecki – M. Καλαμαράς: Περί του Αγίου Πνεύματος, Θεσσαλονίκη 1973.

włoski – C. Noce: *Lo Spirito Santo*, Collana di testi patristici 89, Roma 1990.

2. *Contra Manichaeos*, CPG 2545Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1085-1109.

B. Bennett: *Didymus' Contra Manichaeos. A Critical Edition and Translation*, w tegoż: *The Origin of Evil. Didymus the Blind's Contra Manichaeos and Its Debt to Origen's Theology and Exegesis*, Diss., University of Toronto 1997.

Przekłady:

angielski – B. Bennett: *Didymus' Contra Manichaeos*, jw.

* Tytuły dzieł wg CPG (II 104-111; Supplementum 87-90) oraz BibPatr 7 (2000) 13-22.

** Jeśli istnieje tylko jeden przekład na język nowożytny nie wyszczególniano go w osobnym dziale Przekłady, ale zaznaczono to w nawiasie obok konkretnego wydania tekstu.

hiszpański – C. Parpal y Marqués: *Diez silogismos contra los Maniqueos*, w: *Obras escogidas de Patrologia Griega*, t. 1, Barcelona 1916.

3. *Commentarii in Octateuchum et Reges*, CPG 2546

(1) *Commentarii in Genesisim* (in chartis papyraceis Turanis), CPG 2546/1

Wydania tekstu:

P. Nautin – L. Doutreleau: Didyme l'Aveugle, *Sur la Genèse*. Texte inédit d'après un papyrus de Toura, SCh 233 i 244, Paris 1976 i 1978 (wraz z francuskim tłumaczeniem).

(2) *Fragmenta in Genesisim* (in catenis), CPG 2546/2

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1112-1113.

R. Devresse: *Les anciens commentateurs grecs de l'Octateuque et des Rois*, ST 201, Città del Vaticano 1959, 167-172.

F. Petit: *La chaîne sur la Genèse. Édition intégrale*, I, Traditio exegetica graeca 1, Lovanii 1991, chapitres 1-3; 1993, II, Traditio exegetica graeca 2, Lovanii 1993, chapitres 4-11.

(3) *Fragmenta in Exodum* (in catenis), CPG 2546/2

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1113-1116.

R. Devresse: *Les anciens commentateurs grecs de l'Octateuque et des Rois*, ST 201, Città del Vaticano 1959, 172.

4. *Fragmenta in Isaiam* (ap. Joannem Damascenum, *Sacra parallela*), CPG 2547

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1864, PG 95, 1093B, 1169BC; 96, 525A.

5. *Fragmenta in Ieremiam* (in catenis), CPG 2548

Wydania tekstu:

M. Ghisler, *In Ieremiam prophetam commentarii*, Lugduni 1623, vol. 1, p. 39A (*In Ier.* 1, 4); vol. 2, p. 704 (*In Ier.* 31, 31); p. 754BC (*In Ier.* 35, 13).

6. *Commentarii in Zachariam* (in chartis papyraceis Turanis), CPG 2549

Wydania tekstu:

L. Doutreleau: Didyme l'Aveugle, *Sur Zacharie*. Texte inédit d'après le papyrus de Toura, SCh 83-85, Paris 1962.

Przekłady:

angielski – R.C. Hill: *Commentary on Zechariah*, The Fathers of the Church 111, Washington D.C. 2006.

francuski – L. Doutreleau: Didyme l'Aveugle, *Sur Zacharie*, jw.

7. *Commentarii in Psalmos* (in chartis papyraceis Turanis), CPG 2550/1-5Wydania tekstu:

L. Doutreleau – A. Gesché – M. Gronewald: Didymos der Blinde, *Psalmenkommentar (Tura-Papyrus)*:

Teil 1: *Kommentar zu Psalm 20-21*, ed. L. Doutreleau – A. Gesché – M. Gronewald, Papyrologische Texte und Abhandlungen (= PTA) 7, Bonn 1969;

Teil 2: *Kommentar zu Psalm 22-26, 10*, ed. M. Gronewald, PTA 4, Bonn 1968;

Teil 3: *Kommentar zu Psalm 29-34*, ed. M. Gronewald – A. Gesché, PTA 8, Bonn 1969;

Teil 4: *Kommentar zu Psalm 35-39*, ed. M. Gronewald, PTA 6, Bonn 1969;

Teil 5: *Kommentar zu Psalm 40-44, 4*, ed. M. Gronewald, PTA 12, Bonn 1970;

Nachtrag: *Psalmenkommentar (Nachtrag der Seiten 248/249 des Tura-Papyrus)*, ed. M. Gronewald, ZPE 46 (1982) 97-111 lub w: *Kleine Texte aus dem Tura-Fund*, PTA 34, Bonn 1985, 121-136.

T.W. Mackay: *Didymos the Blind on Psalm 28 (LXX): Text from Unpublished Leaves of the Tura Commentary*, StPatr 20 (1989) 41-43, 45.

Przekłady:

angielski – A.-K. Geljon: *Didymus the Blind: Commentary on Psalm 24 (23 LXX)*, VigCh 65 (2011) 50-73 (fragment).

niemiecki – L. Doutreleau – A. Gesché – M. Gronewald: *Didymos der Blinde, Psalmenkommentar (Tura-Papyrus)*, jw.

włoski – E. Prinzivalli, *Lezioni sui Salmi. Il „Commento ai Salmi” scoperto a Tura*, Milano 2005 (wybór).

8. *Fragmenta in Psalmos* (in catenis), CPG 2551Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1156-1616, 1617-1622.

E. Mühlenberg: *Psalmenkommentare aus der Katenenüberlieferung – Band I: Didymus der Blinde zu Psalm 1 bis 50*, PTS 15, Berlin – New York 1975, 120-375; Band II: *Didymus der Blinde zu Psalm 51-150*, PTS 16, Berlin – New York 1977.

9. *Fragmenta in Proverbia* (in catenis), CPG 2552Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1621-1645.

M. Richard, *Le commentaire du codex Marcianus Gr. 23 sur Prov. XXX, 15-33*, w: *Miscellanea Marciana di Studi Bessarionei (a coronamento del V centenario della donazione nicena)*, Medioevo e umanesimo 24, Padova 1976, 359-364 (= *Opera Minora* III/84, Turnhout – Leuven 1977).

10. *Commentarii in Iob* (in chartis papyraceis Turanis), CPG 2553/1-4Wydania tekstu:

A. Henrichs – U. und D. Hagedorn – L. Koenen: *Didymos der Blinde, Kommentar zu Hiob (Tura-Papyrus)*:

- Teil 1: *Kommentar zu Hiob Kap. 1-4*, ed. A. Henrichs, PTA 1, Bonn 1968;
 Teil 2: *Kommentar zu Hiob Kap. 5,1-6,29*, ed. A. Henrichs, PTA 2, Bonn 1968;
 Teil 3: *Kommentar zu Hiob Kap. 7,20c-11*, ed. U. und D. Hagedorn – L. Koenen, PTA 3, Bonn 1968;
 Teil 4: *Kommentar zu Hiob Kap. 12,1-16,8a*, ed. U. und D. Hagedorn – L. Koenen, PTA 33/1, Bonn 1985 (wraz z niemieckim tłumaczeniem).

11. *Fragmenta in Iob* (in catenis), CPG 2553

Wydania tekstu:

- J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1120-1153.
 U. und D. Hagedorn, *Die älteren griechischen Katenen zum Buch Hiob* – Band I: *Einleitung, Prologe und Epiloge, Fragmente zu Hiob 1,1-8,22*, PTS 40, Berlin – New York 1994; Band II: *Fragmente zu Hiob 9,1 - 22,30*, PTS 48, Berlin – New York 1997.

12. *Fragmentum in Canticum Canticorum* (in catenis), CPG 2554

Wydania tekstu:

- J. Meursius (ed.), *Eusebii, Polychronii, Pselli in Canticum Canticorum expositio-nes graece*, Lugduni Batavorum 1617, 148.

13. *Commentarii in Ecclesiasten* (in chartis papyraceis Turanis), CPG 2555/1-6

Wydania tekstu:

- G. Binder – L. Liesenborghs – M. Gronewald J. Kramer – L. Koenen – B. Krebber: *Didymos der Blinde, Kommentar zum Ecclesiastes (Tura-Papyrus)*:
 Teil 1.1-1.2: *Kommentar zum Ecclesiastes Kap. 1,1-2,14*, ed. G. Binder – L. Liesenborghs, PTA 25-26, Bonn 1979-1983;
 Teil 2: *Kommentar zu Ecclesiastes, Kap. 3-4,12*, ed. M. Gronewald, PTA 22, Bonn 1977;
 Teil 3: *Kommentar zu Ecclesiastes, Kap. 5-6*, ed. J. Kramer – L. Koenen, PTA 13, Bonn 1970;
 Teil 4: *Kommentar zu Ecclesiastes, Kap. 7-8,8*, ed. J. Kramer – B. Krebber, PTA 16, Bonn 1972;
 Teil 5: *Kommentar zu Ecclesiastes, Kap. 9,8-10,20*, ed. M. Gronewald – G. Binder, PTA 24, Bonn 1979;
 Teil 6: *Kommentar zu Ecclesiastes, Kap. 11-12*, ed. G. Binder – L. Liesenborghs – L. Koenen, PTA 9, Bonn 1969 (wraz z niemieckim tłumaczeniem).

14. *Fragmenta in Ecclesiasten* (in catenis), CPG 2555

Wydania tekstu:

- S. Leanza: *Procopii Gazaevi catena in Ecclesiasten*, CCG 4, Turnhout – Leuven

1978, 6, 3 - 7, 14; 8, 22-38; 11, 107 - 12, 112; 32, 96 - 33, 106; 33, 109 - 34, 115; 35, 128 - 134; 35, 140 - 36, 149.

S. Leanza, *Un nuovo testimone della Catena sull'Ecclesiaste di Procopio di Gaza, il. Cod. Vindob. Theol. Gr. 147*, CCG 4, suppl., Turnhout – Leuven 1983, 29-30.

S. Leanza, *Sul Commentario all'Ecclesiaste di Didimo Alessandrino*, StPatr 17/1 (1982) 304-308.

A. Labate, *Catena Hauniensis in Ecclesiasten*, CCG 24, Turnhout – Leuven 1992, 3, 10 - 4, 19; 12, 164 - 13, 183; 58, 335-346.

15. *Fragmenta in Daniele* (in catenis), CPG 2556

Wydania tekstu:

M. Faulhaber, *Die Propheten – Catenen nach römischen Handschriften*, Biblische Studien IV/2-3, Freiburg im Breisgau 1899, 179.

16. *Fragmenta in Iohannem*, CPG 2557

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1645-1653.

J. Reuss: *Johannes-Kommentare aus der griechischen Kirche*, TU 89, Berlin 1966, 177-186.

B. Kramer: Didymus der Blinde, *Kommentar zum Iohannesevangelium (IoT), kap. 6, 3-33*, w: *Kleine Texte aus dem Tura-Fund*, PTA 34, Bonn 1985, 58-103 (wraz z niemieckim tłumaczeniem).

17. *Fragmenta in Epistulam ad Romanos* (in catenis), CPG 2558

Wydania tekstu:

K. Staab: *Pauluskommentare aus der griechischen Kirche aus Katenenhandschriften gesammelt*, Neutestamentliche Abhandlungen 15, Münster 1933, 1-6.

18. *Fragmenta in Epistulam I ad Corinthios* (in catenis), CPG 2559

Wydania tekstu:

K. Staab: *Pauluskommentare aus der griechischen Kirche aus Katenenhandschriften gesammelt*, Neutestamentliche Abhandlungen 15, Münster 1933, 6-14.

19. *Fragmenta in Epistulam II ad Corinthios* (in catenis), CPG 2560

Wydania tekstu:

K. Staab: *Pauluskommentare aus der griechischen Kirche aus Katenenhandschriften gesammelt*, Neutestamentliche Abhandlungen 15, Münster 1933, 14-44.

20. *Fragmenta in Actus apostolorum* (in catenis), CPG 2561

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1653-1677.

J.A. Cramer: *Catena graecorum Patrum in Novum Testamentum*, t. 3, Oxford 1938 (repr. Hildesheim 1967), 21, 25, 34-35, 38, 40-41, 46, 48-49, 52, 65, 66, 69, 74, 79-80, 90, 94, 100, 112, 116, 119, 121, 128, 132-133, 139-140, 146, 147, 152-153, 157-159, 166, 167, 168, 175-177, 187, 189, 191, 198, 215-216, 230, 251, 269-270, 291-292, 295, 299, 304, 307-308, 309-310, 312, 317-318, 320, 331, 333, 335-336, 337-338, 341-342, 347, 367, 378, 394, 413.

21. *In epistulas catholicas brevis enarratio*, CPG 2562

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1749-1818.

F. Zoepfl: *Didymi Alexandrini in epistulas canonicas brevis enarratio*, Neutestamentliche Abhandlungen 4/1, Münster 1914.

22. *Fragmenta varia*, CPG 2564

(1) *Sermo de theophania*, CPG 2564/1

Wydania tekstu:

M. Bogaert, *Fragment inédit de Didyme l'Aveugle en traduction latine ancienne*, RBen 73 (1963) 9-16.

(2) *Fragmentum in Osee* (ap. J. Damascenum, *Sacra parallela*), CPG 2564/2

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1864, PG 95, 1381B = 96, 520A.

(3) *Ad philosophum*, CPG 2564/3

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1109B.

(4) *De incorporeo*, CPG 2564/4

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1109C.

(5) *Fragmentum in Lot et David* (ap. J. Damascenum, *Sacra parallela*), CPG 2564/5

Wydania tekstu:

PG 96, 141CD = 541B.

(6) *Deliberatio moralis*, CPG 2564/6

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 1109AB.

(7) *Fragmenta varia*, CPG 2564/ 6-9.

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1860, PG 91, 275D, 813C, 821BC, 944AB.

J.-P. Migne: Paris 1864, PG 95, 1080C, 1085D, 1093B, 1097A, 1169BC, 1256A, 1312A, 1353B, 1396A, 1416A, 1473CD, 1548D, 1560B.

J.-P. Migne: Paris 1864, PG 96, 61B, 73A, 89C, 101C, 141CD, 220B, 236B, 248D, 273B, 320D-321A, 324D, 325C, 340C, 344AB, 348AB, 360D, 372C-373A, 397A, 421C, 436A, 537CD.

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 136, 824D, 892D, 933D, 952D-953A.

23. *Dialogus Didymi cum haeretico*, CPG 2565

Wydania tekstu:

B. Kramer: *Protokoll eines Dialogs zwischen Didymos dem Blinden und einem Ketzer*, ZPE 32 (1978) 201-211, albo w: *Kleine Texte aus dem Tura-Fund*, PTA 34, Bonn 1985, 107-117 (wraz z tłumaczeniem niemieckim).

24. *De Trinitate* [?], CPG 2570

Wydania tekstu:

J.-P. Migne: Paris 1863, PG 39, 269-992.

J. Hönscheid – I. Seiler: Didymus der Blinde, *De Trinitate. Buch I (Kap. 1-7)* [ed. J. Hönscheid], *Buch II (Kap. 1-7)* [ed. I. Seiler], Beiträge zur klassischen Philologie” 44 i 52, Meisenheim am Glan 1975 (wraz z tłumaczeniem niemieckim).

25. *Fragmenta in Hebraeos* (in catenis), CPG -

Wydania tekstu:

K. Staab: *Pauluskomentare aus der griechischen Kirche aus Katenenhandschriften gesammelt*, Neutestamentliche Abhandlungen” 15, Münster 1933, 44-45.

J.A. Cramer: *Catena graecorum Patrum in Novum Testamentum*, vol. 7, Oxford 1843 (Hildesheim 1967), 131-132.

II. OPRACOWANIA

Agbenuti H., *Didyme d’Alexandrie. Sens profond des Écritures et pneumatologie*, Strasbourg 2011.

Agbenuti H., *Le vocabulaire théologique de la pneumatologie de Didyme d’Alexandrie*, RevSR 88/1 (2014) 49-63.

Altaner B., *Augustinus und Didymus der Blinde. Eine quellenkritische Untersuchung*, VigCh 5 (1951) 116-120, też w tegoż: *Kleine Patristische Schriften*, Berlin 1967, 297-301.

Arcieri M., *The Text of Didymus the Blind in the Book of Acts, the Catholic Epistles, and the Apocalypse* (Diss., McGill University, Montreal 2007).

Arrighetti G., *Il nuovo frammento di Epicuro presso Didimo Cieco*, w: *Studia Florentina. Alexandro Ronconi sexagenario oblata*, Roma 1970, 21-28.

Ayres L., *The Holy Spirit as the „Undiminished Giver”*. *Didymus the Blind’s De Spiritu Sancto and the Development of Nicene Pneumatology*, w: *The Holy Spirit in the Fathers of the Church*, Dublin 2010, 57-72.

- Bandt C., *Reverberations of Origen's Exegesis of the Psalms in the Work of Eusebius and Didymus*, w: *Origeniana Decima*, Leuven – Paris – Walpole Mass. 2011, 891-905.
- Bardy G., *Didyme l'Aveugle*, Paris 1910.
- Bardy G., *Du nouveau sur Didyme l'Aveugle*, RSR 32 (1944) 247-250.
- Bardy G., *Didyme d'Alexandrie*, DSp III, Paris 1957, 868-871.
- Baudry G.H., *Le péché des origines selon Didyme d'Alexandrie*, MSR 53/2 (1996) 163-182, też w tegoż: *Le péché dit originel*, Paris 2000, 137-162.
- Bayliss G.D., *In Search of an „Alexandrian” Theology. The Moral Vision of Didymus the Blind* (Diss., University of Oxford 2005).
- Beatrice P.F., *Didyme l'Aveugle et la tradition de l'allégorie*, w: *Origeniana Sexta*, Leuven 1995, 579-590.
- Bennett B., *The Origin of Evil. Didymus the Blind's Contra Manichaeos and Its Debt to Origen's Theology and Exegesis* (Diss., University of Toronto 1997).
- Bennett B., *A Fragment of Didymus the Blind in the „Pandects” of Nikon of the Black Mountain*, „Hellenika” 51/1 (2001) 69-73.
- Bennett B., *Didymus the Blind's Knowledge of Manichaeism*, w: *The Light and the Darkness. Studies in Manichaeism and Its World*, Leiden 2001, 38-67.
- Bennett B., *The Soiling on Sinful Flash. Primordial Sin, Inherited Corruption and Moral Responsibility in Didymus the Blind and Origen*, „Adamantius” 11 (2005) 77-92.
- Bennett B., *The Person Speaking. Prosopopoeia as an Exegetical Device in Didymus the Blind's Interpretation of Romans 7*, StPatr 47 (2010) 173-178.
- Bentivegna G., *L'effusione dello Spirito Santo nel pensiero di Didimo il Cieco*, w: *Credo in Spiritum Sanctum*, Città del Vaticano 1983, 209-217.
- Béranger L., *Études sur la christologie du „De Trinitate” attribué à Didyme l'Aveugle* (Diss., Facultés Catholiques, Lyon 1960).
- Béranger L., *L'âme humaine de Jésus dans la christologie du „De Trinitate” attribué à Didyme l'Aveugle*, RevSR 36/1 (1962) 1-47.
- Béranger L., *Sur deux énigmes du De Trinitate Didyme l'Aveugle*, RSR 51/2 (1963) 255-267.
- Bienert W., *„Allegoria” und „Anagoge” bei Didymos dem Blinden von Alexandria*, Berlin – New York 1972.
- Binder G. – Koenen L. – Liesenborghs L., *Ein neues Epikurfragment bei Didymos dem Blinden*, ZPE 1 (1967) 38-44.
- Binder G., *Heidnische Autoritäten im Ecclesiastes-Kommentar des Didymos von Alexandria*, „Revue Belge de Philologie et d'Histoire” 57 (1979) 51-56.
- Bouteneff P.C., *Placing the Christology of Didymus the Blind*, StPatr 37 (2001) 389-395.
- Brock S., *Didymus the Blind on Bardaisan*, JTS 22 (1971) 530-531.
- Cho B.-H., *Zu De Spiritu Sancto von Didymus dem Blinden: Didymus der Blinde über den Heiligen Geist*, StPatr 42 (2006) 91-96.
- Czyżewski B., *Elementy chrystologii w Komentarzu „Do Zachariasza” Dydyma Aleksandryjskiego* (praca doktorska, Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie 1995).

- Czyżewski B., *Chrystologia w Komentarzu do Zachariasza Dydyma Aleksandryjskiego*, Gniezno 1996.
- Czyżewski B., *Dydym Aleksandryjski – Ojciec zapomniany*, SG 11 (1997) 305-312.
- Czyżewski B., *Obraz Kościoła w Komentarzu do Zachariasza Dydyma Aleksandryjskiego*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 109-122.
- DelCogliano M., *Basil of Caesarea, Didymus the Blind, and the Anti-Pneumatomachian Exegesis of Amos 4:13 and John 1:3*, JTS 61/2 (2010) 644-658.
- Diego Sánchez M., *El „Comentario al Eclesiastés” de Didimo Alejandrino* (Diss., Pontificia Universitas Lateranensis, Institutum Patristicum „Augustinianum”), Roma 1990.
- Diego Sánchez M., *El ‘Comentario al Eclesiastés’ de Didimo Alejandrino*, „Teresianum” 41 (1990) 231-242.
- Diego Sánchez M., *El Comentario al Eclesiastés de Didimo Alejandrino. Exégesis y espiritualidad*, Roma 1991.
- Dietsché B., *L’héritage littéraire de Didyme l’Aveugle*, RSPT 2 (1941-42) 380-414.
- Dietsché B., *Didymus von Alexandrien als Verfasser der Schrift über die Seraphenvision*, Freiburg 1942.
- Doutreleau L., *Deux pages de l’In Zachariam de Didyme l’Aveugle restituées par la lumière ultraviolette*, REG 83 (1970) 90-93.
- Doutreleau L., *Que savons-nous aujourd’hui des papyrus de Toura?*, RSR 43 (1955) 161-193.
- Doutreleau L., *La vie et survie de Didyme l’Aveugle du IVe siècle à nos jours*, „Les Mardis de Dar El-Salam” (1956-57), Paris – Le Caire 1959, 33-92.
- Doutreleau L., *Ce que l’on trouvera dans l’In Zachariam de Didyme l’Aveugle*, StPatr 3 (1961) 183-195.
- Doutreleau L., *Le „De Trinitate” est-il l’oeuvre de Didyme l’Aveugle*, RSR 45 (1957) 514-557.
- Doutreleau L., *Le prologue de Jérôme au „De Spiritu Sancto” de Didyme*, w: ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΑ. *Hellénisme, judaïsme et christianisme à Alexandrie. Mélanges offerts à Claude Mondésert*, Paris 1987, 297-311.
- Dräseke J., *Zur Didymos von Alexandria Schrift über die Trinität*, „Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie” 42 (1902) 410-419.
- Drączkowski F., *Dydym Ślepy*, EK IV 414-415.
- Ehrman B.D., *The New Testament Canon of Didymus the Blind*, VigCh 37 (1983) 1-21.
- Ehrman B.D., *The Gospel Text of Didymus. A Contribution to the Study of the Alexandrian Text* (Diss., Princeton Theological Seminary 1985).
- Ehrman B.D., *Didymus the Blind and the Text of the Gospels*, Atlanta 1986.
- Fernández Marcos N., *El texto bíblico de Didimo en el Comentario a Zacarías del papiro de Tura*, „Sefarad” 36/2 (1976) 267-284.
- Gauche W.J., *Didymus the Blind. An Educator of Fourth Century* (Diss.), Washington D.C. 1934.
- Geljon A.C., *Philonic Elements in Didymus the Blind’s Exegesis of the Story of Cain and Abel*, VigCh 61/3 (2007) 282-312.

- Geljon A.C., *Philo's Influence on Didymus the Blind*, w: *Philon d'Alexandrie. Un penseur à intersection des cultures Graeco-Romaine, Orientale, Juive et Chrétienne*, Turnhout 2011, 357-372.
- Gesché A., *L'âme humaine de Jésus dans la christologie du IVe siècle. Le témoignage du Commentaire sur les Psaumes découvert à Toura*, RHE 54 (1959) 385-425.
- Gesché A., *Un document nouveau sur la christologie du IVe siècle. Le Commentaire sur les Psaumes découvert à Toura*, StPatr 3 (1961) 205-213.
- Gesché A., *La christologie du „Commentaire sur les Psaumes” découvert à Toura*, Gembloux 1962.
- Ghattas M., *Die Christologie Didymos' des Blinden von Alexandria in den Schriften von Tura. Zur Entwicklung der alexandrinischen Theologie des 4. Jahrhunderts* (Diss., Marburg-Lahn University 1996), też jako wyd. książkowe: Münster – Hamburg – London 2002.
- Ghattas M., *Die ἐπίνοια-Lehre bei Origenes und Didymos dem Blinden von Alexandria*, w: *Origeniana Septima*, Leuven 1999, 525-530.
- Ghattas M., *Der Idee von der hypostatischen Union bei Didymos dem Blinden von Alexandria in den Schriften von Tura*, StPatr 37 (2001) 477-481.
- Ghattas M., *Didymos der Blinde von Alexandrien in der Auseinandersetzung mit Apollinaris von Laodicea und seinen Lehren*, w: *Patristica et oecumenica. Festschrift für Wolfgang A. Bienert zum 65. Geburtstag*, Marburg 2004, 45-49.
- Ghattas M., *Die philosophisch-christliche Verwendung des Begriffs „ὑποκειμενον” bei Didymos dem Blinden von Alexandrien in den Tura-Papyri*, w: *Coptic Studies on the Threshold of a New Millennium*, Leuven 2004, 621-627.
- Godet P., *Didyme l'Aveugle*, DThC IV, Paris 1911, 748-755.
- Günthör A., *Die 7 Pseudoathanasianischen Dialoge. Ein Werk Didymus' des Blinden von Alexandrien*, Roma 1941.
- Hadot P., *Une source de l'Apologia David d'Ambroise: les commentaires de Didyme et d'Origène sur le Psaume 50*, RSPT 60 (1976) 205-225.
- Hayes W., *Didymus the Blind is the Author of Adversus Eunomium IV-V*, StPatr 17/3 (1982) 1108-1114.
- Heron A.I.C., *The Method of Theological Argument in the Work of Didymus the Blind*, Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος 53 (1971) 14-32.
- Heron A.I.C., *Studies in the Trinitarian Writings of Didymus the Blind. His Authorship of the Adversus Eunomium IV-V and the De Trinitate* (Diss., Eberhard Karls University, Tübingen 1972).
- Heron A.I.C., *The Holy Spirit in Origen and Didymus the Blind. A Shift in Perspective from the Third to the Fourth Century*, w: *Kerygma und Logos*, Göttingen 1979, 298-310.
- Heron A.I.C., *Some sources used in the De Trinitate ascribed to Didymus the Blind*, w: *The Making of Orthodoxy. Essays in Honour of H. Chadwick*, Cambridge 1989, 173-181.
- Heston E.L., *The Spiritual Life and the Role of the Holy Ghost in the Sanctification of the Soul as Described in the Works of Didymus of Alexandria*, St. Meinrad (Indiana) 1938.

- Hicks J.D., *Reading the Passion Narrative with Didymus the Blind*, „Phronema” 28/1 (2013) 100-120.
- Hicks J.D., *Trinity, Economy, and Scripture. A Theologically-Motivated Recovery of Didymus the Blind* (Diss., University of Otago 2014).
- Kaoka K., *Aretologia Dydyma Aleksandryjskiego* (praca doktorska, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydział Teologii 2014).
- Kardamakis A.K., *Etude critique et théologique du „Commentaire sur la Genèse” de Didyme l’Aveugle* (Diss., Université de Strasbourg 2011).
- Klostermann E., *Über des Didymus von Alexandrien „In epistulas canonicas enarratio”*, Leipzig 1905.
- Klostermann E., *Der Papyrusfund von Tura*, ThL 73 (1948) 47-50.
- Koenen L., *Doutreleau L., Nouvel inventaire des papyrus de Toura*, RSR 55 (1967) 547-564.
- Koenen L. – Müller-Wiener W., *Zu den Papyri aus dem Arsenioskloster bei Tura*, ZPE 2 (1968) 41-63.
- Köckert Ch., *Didymus the Blind and Origen as Commentators on Genesis. A Comparison*, w: *Origeniana Decima*, Leuven – Paris – Walpole Mass. 2011, 407-417.
- Kramer B., *Didymus von Alexandrien*, TRE VIII (1981) 741-746.
- Kramer B. – Kramer J., *Les éléments linguistiques Hébreux chez Didyme l’Aveugle, ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΑ Hellénisme, judaïsme et christianisme à Alexandrie. Mélanges offerts à Claude Mondésert*, Paris 1987, 313-323.
- Lamirande É., *Le masculin et le féminin dans la tradition alexandrine. Le Commentaire de Didyme l’Aveugle sur la „Genèse”*, „Science et Esprit” 41/2 (1989) 137-165.
- Layton R.A., *Judas Yields a Place to the Devil. The Appropriation of Origen’s Commentary on Ephesians by Didymus of Alexandria*, w: *Origeniana Septima*, Leuven 1999, 531-541.
- Layton R.A., *Propatheia. Origen and Didymus on the Origin of the Passions*, VigCh 54/3 (2000) 262-282.
- Layton R.A., *Didymus and Evagrius on Ps. 118. Bible Study in Fourth-Century Origenism*, „Adamantius” 7 (2001) 44-53.
- Layton R.A., *Didymus the Blind and his Circle in Late-Antique Alexandria. Virtue and Narrative in Biblical Scholarship*, Urbana – Chicago 2004.
- Layton R.A., *Didymus the Blind and the Philistines. A Contest over Historia in Early Christian Exegetical Argument*, w: *New Approaches to the Study of Biblical Interpretation in Judaism of the Second Temple Period and in Early Christianity*, Leiden 2013, 243-268.
- Leanza S., *Sul commentario all’Ecclesiaste di Didimo Alessandrino*, StPatr 17/1 (1982) 300-316.
- Lebon J., *Le Pseudo-Basile (Adv. Eunom. IV-V) est bien Didyme d’Alexandrie*, „Muséon” 50 (1937) 61-83.
- Leipoldt J., *Didymus der Blinde von Alexandria*, Leipzig 1905.
- Linss W.C., *The Four Gospel Text of Didymus the Blind* (Diss., Boston University 1955).

- Louth A., *The Fourth Century Alexandrians: Athanasius and Didymus*, w: *The Cambridge History of Early Christian Literature*, Cambridge 2004, 275-282.
- Lührmann D., *Das Bruchstück aus dem Hebräerevangelium bei Didymos von Alexandrien*, „Novum Testamentum” 29/3 (1987) 265-279.
- Lührmann D., *Die Geschichte von einer Sünderin und andere Apokryphe Jesusüberlieferungen bei Didymos von Alexandrien*, „Novum Testamentum” 32/4 (1990) 289-316.
- Lührmann D., *Alttestamentliche Pseudepigraphen bei Didymos von Alexandrien*, ZAW 104/2 (1992) 231-249.
- Mackay T.W., *Didymos the Blind on Psalm 28 (LXX): Text from Unpublished Leaves of the Tura Commentary*, StPatr 20 (1989) 40-49.
- Mackay T.W., *The Newly edited pages of Didymos the Blind on Psalms*, StPatr 42 (2006) 175-179.
- Marchal G.W., *Didymus de Blinde en zijn interpretatie van het boek Job* (Diss., Utrecht University), Sneek 1977.
- Mariés L., *Un commentaire de Didyme publié sous le nom de Diodore*, RSR 5 (1914) 73-78.
- Mousalimas S.A., „Ecstasy” in *Epiphanius of Constantia (Salamis) and Didymus of Alexandria*, StPatr 25 (1993) 434-437.
- Muscolino G., *L'allegoria di Didimo contro l'ironia di Porfirio sull'onnipotenza di Dio: analisi del Commentario a Giobbe 10,13 (P. Tura 280, 1-281, 13)*, „Auctores Nostri” 9 (2011) 317-332.
- Nakonieczny R., *Terminy τὸ σῶμα, ἡ σάρξ w Komentarzu Dydyma Aleksandryjskiego do Księgi Rodzaju*, VoxP 20 (2000) t. 38-39, 223-235.
- Nakonieczny R., *Terminologia antropologiczna w „Komentarzu do Księgi Rodzaju” Dydyma Aleksandryjskiego* (praca doktorska, Uniwersytet Śląski, Wydział Filologiczny 2004).
- Nakonieczny R., *O antropologii Dydyma Aleksandryjskiego (In Genesis)*, Katowice 2005.
- Nakonieczny R., *Teologia kreacji – między obrazem a podobieństwem (na podstawie «In Genesis» Dydyma Aleksandryjskiego)*, VoxP 25 (2005) t. 48, 105-123.
- Nakonieczny R., *Znaczenie terminu τὸ πνεῦμα w antropologii Dydyma Aleksandryjskiego*, VoxP 26 (2006) t. 49, 445-452.
- Nakonieczny R., *Koncepcja człowieka jako syntheton w antropologii Dydyma Aleksandryjskiego (Komentarz In Genesis)*, „Nowy Filomata” 2 (2006) 153-159.
- Nakonieczny R., *Nauka o duszy w antropologii Dydyma Aleksandryjskiego*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium Graecae et Latinae” 21/2 (2011) 157-180.
- Nautin P., *Didimo il Cieco d'Alessandria*, DPAC I 950-952.
- Nautin P., *Didymus the Blind of Alexandria*, w: *Encyclopedia of the Early Church*, I, New York 1992, 235-36.
- Nelson A.B., *The Classroom of Didymus the Blind* (Diss., University of Michigan 1995).

- Nigro G., *Origenismo e polemiche trinitarie: Didimo e Basilio su Ps 32*, VetCh 44/1 (2007) 111-138.
- Ορφανος Μ.Α., Ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου κατὰ Δίδυμον Ἐλεξανδρέα (τὸν τυφλὸν), Θεσσαλονίκη 1974.
- Pancerz M., *Christi anima apud Didymum Caecum (313-398)* (Diss., Università Pontificia Salesiana), Roma 2007.
- Pancerz R.M., *Krótko uwaga na temat zakresu pojęcia ΠΡΟΠΙΛΑΘΕΙΑ u Dydyma Aleksandryjskiego [Un'osservazione sull'ambito del concetto di ΠΡΟΠΙΛΑΘΕΙΑ in Didimo d'Alessandria]*, „Studia Seraphico-Slavica” 1 (2007) 40-55.
- Pancerz R.M., *Jeszcze o duszy Chrystusa według Dydyma Ślepego*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 827-841.
- Pancerz R.M., *Zarys doktryny Dydyma Ślepego o duszy Chrystusa*, „Przegląd Kalwaryjski” 14 (2010) 77-88.
- Pancerz R.M., *Hermeneutyka antropomorfizmów biblijnych u Dydyma Ślepego*, VoxP 30 (2010) t. 55, 521-534.
- Pancerz R.M., *Didimo il Cieco e gli antropomorfismi biblici*, w: *Origeniana Decima*, Leuven – Paris – Walpole Mass. 2011, 751-763.
- Pancerz R.M., *Chrześcjanin a dobra materialne w refleksji Szkoły Aleksandryjskiej: od Klemensa do Dydyma*, VoxP 32 (2012) t. 57, 483-493.
- Perzel I., *The Pseudo-Didymian „De Trinitate”*, *Proclus and Pseudo-Dionysius the Areopagite. A Preliminary Study*, StPatr 58 (2013) 83-108.
- Plaxco K., *Didymus the Blind and the Metaphysics of Participation*, StPatr 67 (2013) 227-237.
- Prinzivalli E., *A scuola di esegesi: gli allievi di Didimo*, ASE 2 (1985) 71-78.
- Prinzivalli E., *Codici interpretativi del Commento ai Salmi di Didimo*, ASE 3 (1986) 43-56.
- Prinzivalli E., *Didimo il Cieco e l'interpretazione dei Salmi*, L'Aquila – Roma 1988.
- Prinzivalli E., *A proposito dell'influsso di Marcello di Ancira sulla teologia del IV secolo: l'interpretazione del regno di Cristo in Didimo il Cieco*, w: *Curiositas. Studi di cultura classica e medievale in onore di Ubaldo Pizzani*, Napoli 2002, 285-292.
- Prinzivalli E., *Le metamorfosi della scuola alessandrina da Eracla a Didimo*, w: *Origeniana Octava*, Leuven 2003, 911-937.
- Prinzivalli E., *Didimo il Cieco d'Alessandria*, NDPAC I 1404-1407.
- Prinzivalli E., *Didimo il Cieco e l'interpretazione del Salmo 23 (22)*, RevSR 83/3 (2009) 353-364.
- Prinzivalli E., *A Rediscovered Author and Origen's Heritage: Didymus the Blind*, w: *Origeniana Decima*, Leuven – Paris – Walpole Mass. 2011, 779-789.
- Pruche B., *Didyme l'Aveugle est-il bien l'auteur des livres contre Eunome IV et V attribués à Saint Basile de Césarée?*, StPatr 10/1 (1970) 151-155.
- Puech H.-Ch., *Écrits théologiques restitués à Didyme d'Alexandrie*, RHR 128 (1944) 184-185.
- Puech H.-Ch., *Les nouveaux écrits d'Origène et de Didyme découverts à Toura*, RHPR 31 (1951) 293-329.

- Quattrone A., *La pneumatologia paolina nel trattato „De Spiritu Sancto” di Didimo Alessandrino*, „Regnum Dei” 8 (1952) 82-88, 140-152; 9 (1953) 81-88.
- Radde-Gallwitz A., *The Holy Spirit as Agent, not Activity: Origen’s Argument with Modalism and its Afterlife in Didymus, Eunomius, and Gregory of Nazianzus*, *VigCh* 65/3 (2011) 227-248.
- Rogers J.M., *Didymus „the Blind” and His Use of Philo of Alexandria in the Tura Commentary on Genesis* (Diss., Hebrew Union College – Jewish Institute of Religion, Cincinnati 2012).
- Rogers J.M., *The Philonic and the Pauline: Hagar and Sarah in the Exegesis of Didymus the Blind*, „The Studia Philonica Annual” 26 (2014) 57-77.
- Reynolds S.C., *Man, Incarnation and Trinity in the Commentary on Zachariah of Didymus the Blind of Alexandria* (Diss., Harvard University 1966), streszczenie w: *HTR* 59 (1967) 453-454.
- Roey A. van, *Didyme l’Aveugle*, *DHGE* XIV (1960) 416-427.
- Schermann T., *Lateinische Parallelen zu Didymus*, *RQ* 16 (1902) 232-242.
- Schibli H.S., *Origen, Didymus, and the Vehicle of the Soul*, w: *Origieniana quinta*, Leuven 1992, 381-391.
- Sellew P., *Achilles or Christ? Porphyry and Didymus in Debate over Allegorical Interpretation*, *HTR* 82 (1989) 79-100.
- Sherman H., *Reading Zechariah. An Attempt to Assess the Allegorical Tradition of Biblical Interpretation through the Commentary of Didymus the Blind* (Diss., University of Birmingham 1995).
- Sherman H., *Reading Zechariah. The Allegorical Tradition Biblical Interpretation through Commentary of Didymus the Blind and Theodore of Mopsuestia*, Carlisle 2004.
- Siebach J.L., *Interpretive Motives and Practices in Didymus the Blind’s Commentary on Psalms*, *StPatr* 42 (2006) 223-229.
- Simonetti M., *Lettera e allegoria nell’esegesi veterotestamentaria di Didimo*, *VetCh* 20 (1983) 341-389.
- Simonetti M., *Didymiana*, *VetCh* 21 (1984) 129-155.
- Simonetti M., *Ancora sulla paternità didimiana del De Trinitate*, „Augustinianum” 36/2 (1996) 377-387.
- Smythe H.R., *Interpretation Amos 4,13 in St. Athanasius and Didymus*, *JTS* 1 (1950) 158-168.
- Solari P., *Christ as Virtue in Didymus the Blind*, w: *Purity of Heart in Early Ascetic and Monastic Literature*, Collegeville (Minnesota) 1999, 67-88.
- Staimer E., *Die Schrift „De Spiritu Sancto” von Didymus dem Blinden von Alexandria* (Diss. Ludwig-Maximilians-Universität, München 1960).
- Stefaniw B., *Mind, Text and Commentary. Noetic Exegesis in Origen of Alexandria, Didymus the Blind, and Evagrius Ponticus*, Frankfurt am Main 2010.
- Stefaniw B., *Exegetical curricula in Origen, Didymus, and Evagrius: Pedagogical Agenda and the Case for Neoplatonist Influence*, *StPatr* 44 (2010) 281-294.

- Steiger P.D., *Theological Anthropology in the Commentary „On Genesis” by Didymus the Blind* (Diss., The Catholic University of America 2006).
- Steiger P.D., *The Image of God in the Commentary „On Genesis” of Didymus the Blind*, *StPatr* 42 (2006) 243-247.
- Steiger P.D., *Peter and Paul in the Commentaries of Didymus the Blind*, *StPatr* 47 (2010) 167-172.
- Stolz E., *Didymus, Ambrosius, Hieronymus*, *ThQ* 87 (1905) 371-401.
- Szram M., *Elementy pitagorejskiej symboliki liczb w dziełach Dydyma Ślepego*, „*Studia Graeco-Latina*” 4 (2002) 165-179.
- Szram M., *Starość i starcy w aleksandryjskiej egzegezie Księgi Rodzaju. Stanowisko Orygenesy i Dydyma Ślepego*, *VoxP* 31 (2011) t. 56, 289-297.
- Szymańska-Kuta D., *Koncepcja człowieka w interpretacji alegorycznej Dydyma Ślepego* (praca doktorska, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Filozoficzny 2006).
- Szymańska-Kuta D., *Dydym Ślepy – mistrz szkoły aleksandryjskiej (przegląd źródeł)*, „*Studia Religiosa*” 43 (2010) 77-92.
- Szymusiak J.M. – Starowieyski M., *SWP* 125-127, sv. Dydym Ślepy.
- Tigcheler J., *Didyme l'Aveugle et l'exégèse allégorique. Étude sémantique de quelques termes exégétiques importants de son commentaire Sur Zacharie*, Nijmegen 1977.
- Woodruff P., *Protagoras on the Unseen. The Evidence of Didymus*, w: Ἡ ἀρχαία σοφιστική. *The Sophistic Movement*, Athens 1984, 80-87.
- Woodruff P., *Didymus on Protagoras and the Protagoreans*, „*Journal of the History of Philosophy*” 23 (1985) 483-513.
- Zaganas D., *Cyrille d'Alexandrie aux prises avec un exégète allégoriste au début de son „In Oseam”*: *Didyme l'Aveugle ou Piérius d'Alexandrie?*, *VigCh* 64/5 (2010) 480-491.
- Zambon M., „*A servizio della verità*”. *Didimo il Cieco „lettore” di Aristotele*, „*Studia Graeco-Arabica*” 2 (2012) 129-200.
- Zambon M., *Chiesa, comunità filosofica e comunità ascetica nella scuola di Didimo il Cieco*, *ASE* 29 (2012) 73-109.

zebrała Daria Szymańska-Kuta – Kraków, UJ

